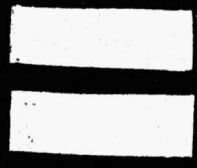

TITIS
FAKULTAS
SAHABATI
AJAKIRI

TARTU TÄTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄALEKANDJA

Nr. 3.

15. Oktoober 1930.

III aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijaille 20 senti number, üksiknumbritel tellijaile à 25 senti.

Koolinoorsooliikumine Eesti iseseisvuse päevast kuni tänapäevani ja tänapäeval.

(Algus „T. T. G.“ 2. nr-is)

V kongressil esineb juba referentidena pääle õpilaste järjest enam vanemaid haritlasi. Pääle otseste noorsooliikumisküsimuste kõneldi juba eetikast, esteetikast, rahvusküsimusest, töökoolist j. t. Liit, olles oma tegevuse ja organiseerimise haripunktil, sai siit pääle aga ajakirjanduse süüdistuste ja haridusministeeriumi kitsenduste mõjul alguse oma languseks. Ametlik mõjuvõim pööras liikumisele suuremat tähelepanu. Haridusministeerium, pidades tarvilikuks vahele segada, pani maksma määrused, mis killustasid koolinoorsoo organisatsiooni viieks normaalpõhikirja alusel töötavaks spetsiaalse sihiga ringiks. Seega sai võimatuks maailmavaatelistel küsimustel tervikuline käsitus. Sel ajal lahkus Tallinnas laulukoor ja sportlaskond Koolinoorsoo-liidust, Pärnus heideti välja skoudid Koolinoorsoo-liidust. Kohalikkude koolivalitsuste survele sunniti likvideeruma Pärnu ja Tallinna Koolinoorsoo-liidud.

Haridusministeeriumi määrused (ministriks oli H. Bauer) viidi täide koolinoorsoo ja osa õpetajaskonnagi üksmeelsest vastuseisemisest hoolimata 1. augustiks 1923. a. Kogu tegevus seati järelevalve alla ja pidi teostuma ministeeriumi poolt väljaantud normaalpõhikirjade alusel. Nii jõudis noorsooliikumise välisvormiline korraldus umbtänavasse, kust oli raske leida pääseteed; ja tegelikult pole seda leitud veel praegugi. Liikumine rauges. „Uudismaa“ jäi seisma. 1923. a. murti koolinoorsoo selg-

roog, ja 1924.—25. aastail võib märgata koolinoorsoo eneseavaldustes täielikku seisakut.

Noorte teotsemistahe oli halvatud, ja V kongressil (1923. a.) ei jäänud muud üle kui konstateerida (A. Lenstamm'i ettepanek): „Kongress tunnistab ministeeriumi poolt välja-töötatud põhikirja ses suhtes puudulikuks, et see lubab ainult eriliste sihtidega ühinguid, sundides likvideeruma seniseid koolinoorsooliite; senistel koolinoorsooliitude juhtidel on võimata pühendada oma energiat uute, ministeeriumi põhikirja järele tekkivate ühingute tööle.“ Osalisest lagunemisest hoolimata oli siiski V kongress osavõtjate-rikas ja hoogne. Siin vastuvõetud resolutsioonides leidis meie koolinoorsooliikumise ideoloogia kõige kristallsema sõnastuse, ehk küll toon oli tagasihoidlikum kui IV kongressil.

Kriis oli üldiselt niivõrt tugev ja sügav, et näis olevat kõik otsas, ja üsna avalikult kõneldi E. Koolinoorsoo Keskliidu likvideerimisest. Kuid allamäge minek oli ka osalt sõltuv teisest, seesmisest põhjustest. Reaktsiooni tugevnedes oli langenud esialgne võidujoovastus.

Veel läheb korda 1924. a. kevadel suurte pingutustega pidada Tartus II üleriikline „Noorte-püha“, kuid siin puudus endine vaimustus. III noorsoo karskuskongressi najal tuleb 1924. a. Rakveres veel VI koolinoorsoo kongress kokku, mis on aga kahvatu sisult ja osavõtjailt.

Selles võitlusperioodis leidsid aset veel kaks sündmust, mis on tähtsad ka meie noorsooliikumise edaspidises kujundamises: E. Koolinoorsoo Spordiliidu ja E. Noorsoo Karskusliidu tekkimine.

Kõikide hinges näris valusalt pessimismihiir, jääkorraga olid kaetud meie noorte hingemaad. Kirjutati palju artikleid siin-seal ajalehis ja ajakirjus meie noorte laevade sadamas konutamise üle. Küll oodati veel paitavat lõunapäikest, mis sulataks jää, oodati hoogsat tuult, mis puhuks tuult noorte laevade purjedesse. Oli tunda ka eetilist lodevust. Löödi odavat flirti ja käidi pidudel. Eetiline ja esteetiline tasapind näis kõikuvat.

Kuid aegajalt sulasid ometi jäämaad. 1. detsembri kärgatused äratasid üles mõnegi noore tukkuja, kuigi mitte endises vaimustuses, nagu see oli 1919. a. võidujoovastuses.

1926. a. algas senisest seisakust väljaronimine; õieti juba 1925. a. sügisel, kui oli lahtunud detsembri järelmeeleolu ja kui haridusministriks sai professor H. Rahamägi, kes suhtus noorte ettevõtetele sõbralikumalt, hakkas elu liikuma. Etteotsa oli astunud rohkem olukorraga leppivaid noori. Seni püsinud Tartu Keskliit hakkas välja andma uut ajakirja „Tõusmed“, kuna „Uudismaa“ oli läinud koolinoorsooliikumisest eraldunud Kultuurtahtelise Noorpõlve Koondise kätte.

25.—30. okt. 1926. a. peetakse Tartus veelgi ära VII koolinoorsoo kongress. See kongress nõuab erilisemat tähelepanu. A. Kung kirjutab koguteoses „Noorusjõud IV“ selle üle järgmist: „Eelmisi kongresse iseloomustas kärsitus, teatav otsimisvaim, kuna seitsmes kongress näitab, et eesti koolinoorsoo laiemaks ideeliseks kandjaks tema arenemisel on sügav ja kindel veendumus meie rahva iseseisvusesse, omariiklusesse, et kasvatada enesest harmoonilisi kodanikke. Tahetakse näidata teoga isamaa-armastust, tahetakse pääseda poliitiliste parteide mõju alt, sest noorsugu peab olema avaravaateline, õiglasmeelne ja survetu.“

Kuid tõeliselt ei suudetud tõusta selle ideetsemise kõrguseni. Oigemini oli see eelmise aja, möödunud päevade vaimustuse järelkaja. Juba 1927. a. kevadeks oli märgata keskkoha tegevlaste juures teatud väsimust ja pettumust.

Teotseti küll veel edasi, eriti hoogsalt Tartus, Pärnus ja Narvas. Näis isegi nõrgenevat normaalpõhikirjade surve. Kuid haridusministeeriumi poolt korraldatud kaks keskkoolidirektorite nõupidamist tulid eitavale seisukohale, ja 1927. a. suvel oli ministeeriumil kavatsus likvideerida Keskliit. Aga põhjustel on see veel edasi lükatud; ei teata tänaseni, kas Keskliit on või ei. Tegevus on jäänud küll soiku ja 1927. aastal lõpeb ka „Tõusmete“ ilmumine.

Eesti Koolinoorsoo Keskliidu vaibumisega

võime tõmmata vaheseina viimaselegi tõusu-perioodile meie koolinoorsooliikumises.

Kokku võttes võib nentida siiski tegevust kui niisugust. Nii pinnapäalne ja hõre kui see liikumine ka ei olnud, muidugi tema lühikese tegevuse suhtes, pakkus ta ometi kõrgepingelist vaimset elu ja meeltülendavaid elamusi. Seda mälestatakse veel aastategi tagant seemise liigutusega. Ta tuli märtsirevolutsiooniga, löi keskbüroode süsteemi ja tõi kindlaks kujunenud sotsialistlikud põhimõtted sinna kaasa. Ent erakordne aeg paiskas ta peagi laiali; lõhkus ka ta loodud noorsooliikumise vormi. Mõned nooremad sammusid küll veel iseseisvusaastate optimismis koolinoorsoo liitude õitseaega. See liitude õitseaeg avaldus keeleuenduses, kirjanduses, isiklikus elureformis ja muus eelpool mainitus, aga tegi vähe tegemist sotsiaalpoliitikaga ja selle valdkonnaga. Kuid koolinoorsoo-liitude õnnetu saatus ühes eluaastatega võõrutas needki, andes aset tühjale kohale.

Nüüd oodatakse seda, millega lõpeb praegune puhkus- ja süvenemisaeg eesti koolinoorsoo elus.

Heidame pilgu käesolevale ajale, tänapäeva koolinoorsooliikumisele, kui õieti kultuurliikumisele, kus on küll laiinenud selle piirid, kuid selle, s. t. koolinoorsoo, ideoloogiat pole suudetud tarvilisel määral veel süvendada.

On ju üle elatud ülesehitamisi ja kokkuvarisemisi, aga seda põhja, millel see laineid lööv koolinoorsugu sündis, pole sellisena enam olemas. On langenud endine revolutsioonile järgnev hoog, kirglikkus, on vähenenud ideeline vaimustus ja aktiivsus. See, mis tehakse üksikute organisatsioonide poolt, pole enam noorsooliikumise puhas vili, vaid rohkem välisvormi taotelu, tung kalduda programmilise haridustöö alale. Teotsetakse mõnesuguste ringide ümber õpetajaskonna otsese valve all ja osalt mõjutuselgi. Tänapäeval ei avalda noorsooliikumine, kui teda selle sõna täielikus mõttes veel on olemas, mitte ainult kirjanduskunstilises eneseteostuses, vaid ka teistel aladel, nagu spordis, muusikas, karskuspüüetes ja veel muuski. Tegevus näib olevat koondunud mitmesuguste tehniliste ja kehakultuuriliste ringide ümber. Nende ringide olemasolu piirdub ainult üksikuis koolides, mitte aga koolidevahelises ulatuses. On kõrvale astunud noorsooliikumise näitelavalt puhtvaimne ilme, et anda maad igasugusele foxi-kultiveerimisele ja veel muule, mitte just erilisel pääaju arendavale. Oleks mõttetu vaielda spordi kui kehakultuuri ja tervishoiu vahendi vastu; sporti pooldame meie kõik ja anname sellele erilise tähtsuse meie keha arendamisel; et ta aga omandab sageli teise iseloomu — sport rekordi pärast, kus võetakse välja enesest kas või viim-

ne, siis tuleb kahetseda säärase olemasolu. Noorsoo kõrval sammuvad kõrvalhuvid sageli eesrinnas ega võimalda asetada suuremat rõhku esteetilise maailmavaate arendamisele. Ka ollakse meie ajal, kahjuks, liiga passiivne. Erapooletust on üleliiga. Peaks elulisemalt reageeritama iga sündmuse ja küsimuse puhul — see näitaks elujõulise noorsoo olemasolu, kuid veel enam: sellega saavutatakse ühtlasi ka elulisi kogemusi. Koha pääl tammumine ja uue ignoreerimine, vaimustuse puudus, raske-meelne pessimism ja unistav meeolu iseloomustab meie noorsoo suurt osa. Ainult rahvuslikud ideaalid on meie noorsoo ringkonnis mõjule pääsnud, kuid ka need vajavad konkreetsemat sisu.

Neis oludes oleks kuritegu teha üksi noortele etteheiteid; on ju massiline langus ja ebakindlus meie vaimukultuuri ehitustöös kogu meie avalik-seltskondlikus elus. Puudub õieti kõlbliselt kõrgelseisev seltskond. Meie pole veel sisemiselt küllalt kultuuristunud. Rahva hingeelu, esteetiline tunne ja maitse küpsus on alles arenemise-staadiumis. Enam on see tingitud tehnilise ajavaimu valitsusihast ja praegusest üldisest langusmeeolust. Levivad nüüd ikka enam ja enam kinod ja kabareed, kus moed, kõmu ja sensatsioon arendavad ja asendavad kultuuri.

Meie praeguses kultuurilises ebailmetuses olekski mõtetu nõuda otsisklevalt noorpõlvelt erilist ideenägu või maailmavaatelist kultuuriprogrammi. Noored on praeguses õhkkonnas ideetud, kuigi ei ole ju surnud kõik ideekandidad, kuid ideed, mida vast kannab eneses mõni noor, hajuvad ümbritsevasse õhkkonda. Endine ideeline noore tüüp näib ikkagi puuduvat, eetilised ja maailmavaatelised huvid lõdvenevad kehakultuuriliste ja kooperatiivsete harrastuste vastu. Tung rahvale lähemale näib puuduvat, kuid seda suurem on püüd seltskonda, boheemkonda. Keskkooli on tungimas üliõpilaseerumise- ja korporatsioonivaim; abitüretide lõpp-peodki näivad arenevat selles suunas. Noorsugu näib olevat uimastatud sen-

satsioonist, pääliskaudsest tsivilisatsioonist ja lõbukultuurist.

Kuid häist külgedest on märgata teatud huivitõusu rahvuskultuuriliste, rahvakunstiliste ja kunsti enese vastu spordiringide, karskusringide ja skoutluse kõrval.

Välisvormilt puudub küll praeguses koolinoorsoos organiseerimiseks kindel süsteem. Tartus teotseb veel Keskliit, kuid sel puudub juriidiline kui ka reaalne alus; ta olemasolu ripub vaid haridusministeeriumi heatahtlikkusest. Ka Paides teotseb veel Keskliit, teistes linnades on nad suletud. Iseseisvalt teotseb küll Koolinoorsoo Spordiliit. Koolides on viimasel ajal organiseeritud ringe, kuid nende tegevus on suletud ühe kooli raamidesse, harva on see koolidevahelises ulatuses, mis annaks juure enam energiat ja tegevustahet. Isetegevuse printsiip on koolides enamvähem läbiviimisel. On teotsemas koolides veel kooperatiivid. Sellega saavad noored osalt ettevalmistuse tegelikkusse astumiseks.

Üks isetegevuse avaldus oli ka koolinoorsootegelaste kursus, mis ära peeti T. T. G. ruumides 28. dets. 1929. a. kuni 1. jaan. 1930. a. Eesti Noorsoo Karskusliidu korraldusel, kuhu oli kokku tulnud koolinoorsoo esindajaid üle maa. Kursus läks hästi korda.

Tahaksin lõpetada oma artikli K. Freiberg'i sõnadega: „Noored! Astuge võitlusesse praeguse vaimse inertuse, ideelageduse, vaimse kitsuse, eetilise väikluse ja lameduse, inimese alandamise ja orjastamise vastu teise inimese või mõne kujuteldava fetiši poolt.“

Lisete Alber.

Toimetuse järelmärkus: Toimetus, avaldades eesti koolinoorsooliikumise ülevaate, ei saa jätta mainimata, et väärtuslikus ülevaates on võrdlemisi nõrgalt valgustatud see osa, mis puudutab koolinoorte tegevust hilisemal ajal, eriti üksikuis kooles, näit. kas või meie koolis. Kuna koolidevaheline noorte-töö on koondunud nüüd uutel põhimõtetel üksikuisse koolesse, siis tuleb seda tööd ka sellekohaselt hinnata; ometi on seni veel lahendamata, milline noorte-töö on tagajärjerkam — kas koolidevaheline või eri koolidesse koondunud töö.

Toimetus.

Armastan muusikat.

*Armastan muusikat tasast ja kurba,
armastan muusikat leinavat.
See tahaks mul nagu südame murda,
nii ma vaid hää tunnen olevat.*

*Armastan muusikat lõbusat, rõõmsat,
armastan muusikat metsikut.
Tunnen siis endaski elu ma tõusvat,
tunnen siis igatsust võitmatut.*

*Armastan muusikat — taevalist andi,
Kirglikult joobuda võin tast ma.
Annan siis endale kinnitussvande:
„Muusikat iial ei unusta!“*

Heljo.

Syda seitsmeks.

Syda seitsmeks, seitsmeks hing! —
 Mu ymber veet on mureniidest ling.
 Ah! Purustada suudaksin kuis selle?!
 Ah! Koet on see kyll kelle?!
 Syda seitsmeks, seitsmeks hing
 on käristet. Miks ikka ymber minu ling!? —
 Ah, valla, valla sust ma tahan saada!
 Sind tajuda — ei seda kauem suuda!
 On väljas kevad...
 See sinu kevad, oh Issand, on!
 Kuid mina ikka pean istma, kun
 on tare täidet mõnituste, sajatustega,
 kun aru saada keegi sust ei taha!..
 Taas kurb ma olen, taas ma tahaks nutta,

taas heita, peita end kas sohu, mutta —
 ja nutta, nutta...
 Sest loodus, kevadilu mulle haiget teeb.

Mu syda igatseb ja keeb
 Te järele, oh kevad, vaikne õhtu!
 Kuid süski loobuma teist pean!

Ah! Nean sind, sind nean,
 sa purpur-kevadöö!
 Miks meelitad, miks kutsud, töötle?! —

Kas löbu pakub sulle minu valu!?

Kyll ytleb Issand: „Palu, palu!“

Kuid kasu sest on mis? —

Aah! Olen kevadpäevil närtsiv ma nartsiss!..

7.IV 30.

A. H.

Pimeduses.

Pimedus on mu sõber. Armastan teda.

Päike vaevalt veereb silmapiiri taha, kui jätan kõik muu ja põgenen, põgenen sinna, kus võin olla üksi oma sõbraga — pimedusega.

Pikkamisi jalutan kitsal, rohtunud, kastest märjal teerajal, mis lookleb paralleelselt jõega. Tuhanded mõtted läbistavad pääd, mõtted, mis vaid pimeduse saabudes julgevad teha teatavaks oma olemasolu. Liikmed tunduvad nii kergeina, nõtkena. Tahaksin joosta kaugele, kaugele, ikka edasi, edasi, vaatamata taha. Tahaksin tõusta mägedele, laskuda orgudesse — pimedaisse, sügavaisse, joosta lagendikel kui taltsutajalt vallapääsnuud hobune.

Ent siiski jalutan pikkamisi nagu enese kiuste, pilk pöördud jalule.

Ohk, täidetud öisist lillede-aroomist, tasane tuule-iil niidul kasvava üksiku, kõvera kase lehis, uhke, võimsa männi siluett äsja veel tulemeres hõõguval, nüüd aga juba tumeneval taevavõlvil, ahtake, karedavooluga jõeke, tammilt allalangeva vee tasane, monotoonne kohin, kõrgete seintena ümbritsevad mäed — kõik see tundub nii raskena, meelt rõhuvana, mõjub halvavalt, masendavalt.

Laskun jõekaldal kasvavaisse pikisse kõrkjasse, kummardun sügavale üle vee, mis mustab kui sulapigi ja millest hoovab kosutavat jahedust, värskust.

Vaatlen laineid, mis värisedes ja vallatades ruttavad kaldale, säält pörkavad tagasi ja ruttavad salapäraselt sosistades teisale. „Merre... merre...“ kuulen laulmas neid tasa, tasa... „Merre, merre, merre...“ nii rütmiliselt, nii ühtlaselt; kui laulaks seda vaid üks laine; ometi on neid miljoneid.

Merre — — — ja merre... Sinna ihkan minagi! Sa suur, vägev, tujukas meri! Ah,

kuis igatsen sind!... Oo, — teie väikesed, õnnelikud lained! Kuis kadestan teid! Minu parimad tervised viige talle — merele — ja öelge, et... ah ei, laulge, laulge vaid talle öö võluvusest kesk metsi ja mägesid, laulge talle joovastavast lillede-aroomist! Laulge tütarlastest, kes igatseb teda nii väga, ah nii väga...
 Ja lained laulavad tasa, õrnalt, unistades suurest, taltsutamast veeväljast, kuidas ta tormis keeb, möirgab ja ulub kui ärritatud lõvi, kuis ta hukutab laevu ja inimesi, kuis möllavad ja tuiskavad hiigla suured, valgeharjalised lained — nii võimsad, nii uhked, nii vabad...
 Ja lained laulavad ta vaikusest — nii sügavast, pühalikust, laulavad majesteetlikest, valgeist merikajakajast, kes aegajalt ta pinnal liuglevad, valged kaelad öieli kui luikedel, jättes tõustes ringlema vaid väikesi värisevaid lainekehi...
 Kaua kuulan nende laulu, mis täidab mind härdusega, imeliku valutundega, pannes väri-sema kogu keha... Ja pisarad, palavad pisarad veerevad mu silmist jahedaisse voogudesse, kust nad edasi rutates ehk merregi jõuavad...
 Korraga kostab hele koerahaugatus läbi öise vaikuse. Ehmun. Tõusen ja vaatan ringi. On pime, täiesti pime. Kuu pole veel tõusnud. Tähed vaid siravad kaugel, kaugel tumedas kõrguses, jutustades jumalikust õndsusest ja rahust, mis valitseb nende juures... Ja ma igatsen ka nende juure, igatsen rahu, ra-hu...
 Igatsen kõike, kõike, mis on kaugel, kättesaamatu...
 Igatsen surmagi, sest ta tundub nii salapärasena, nii kohutavana!...
 Astun edasi läbi rohu — kastest hõbehalli,

R

sädeleva. Saavad jalad põlvini märjaks, ent mis sest! Mind ümbritseb tihe udu, mis on tõusnud heinamaalt ja mis heljub kerge loorina jõe kohal.

Kõik tundub nagu mingi salapärase unenäona. Ma ise kaon sellesse salapärasusse, muutun nägematuks unenäokujuks, õhuliseks pettepidiks. Kõik näib nii kaugena, kaugena... On siiski hää olla nii, mitte millestki mõelda, mitte midagi kuulda ega näha...

Siis käriseb udu. Pikkamisi, nagu oodates. Tume kogu seisab mu ees. Ent ma ei ehmu. Kuulen kui tasaseid, sosistavaid hääli, mis kutsuvad mind, läbi udu, hüüavad meelitusi — õnu, lubavaid...

Mehaaniliselt, kinnisilmi koban edasi, käed välja sirutatud. Järgmisel silmapilgul kaisutan aga üksikut kõverat kaske... Silitan ta krobelist, valkjat koort, mis on mõnest kohast sambalaga kaetud.

„Kas tead ka, sõber, mitu korda oled siin mu vastu nii nõjatanud, mitu korda oled mind nii õrnalt silitanud?“ kahisevad tasa ta lehed... Mitu korda — tõesti ei mäleta, kuid — palju on neid kordi, väga palju.

Ja õrnemalt kui kunagi varem surun end kase ligi. Hellemalt silitan ta valkjat koort kui vanakese hõbehalli pääd...

Tasa jutustab ta mulle muinasjutte rahuinglist, surmast ja neust... Tasa kahisevad ta lehed mulle tröösti, manitsusi ja juhatusi.

Täiskuu tõuseb metsa tagant. Õrnad, õhulised, läbipaistvad pilvevirnad ümbritsevad teda.

Kuulatan, ehk räägib temagi mulle midagi. Ent ta vaikib. Vaikib nagu ikka harilikult oma saladuslikku vaikimist, valades oma külma, hõbedast valgust üle uinuva looduse.

Kuskil häälitseb öölind pikalt, uniselt, kaerasorr põriseb oma ühetoonilist laulu väikeste vaheaegadega, kaugel kireb kukk lühidalt, kärisevalt...

Ent ümberringi on öö, pime, läbitungimatu, täis looduse sosistavaid hääli...

Olen kaotanud jälle oma mina. Olen sulanud ihu ja hingega, kogu oma olemisega ümbuses — vaikivasse, ootavasse...

Ja siis langeb täht. Tuline, sädelev juga tumedal taeval vilksatab hetkeks ja kaob. Ja kadumise silmapilgul kostab kuskilt kaugel, kaugel, läbi öise vaikuse, pimeduse ja udu sumbutatud karjatus, sügav ohe...

Valitseb jälle vaikus, imelik, helisev, täis ebaloomulikke hääli, mida on võimata kirjeldata, mis on aga selgelt kuuldavad. Kajastuvad vastu mu hingesse.

Jälle haugatab koer kusagil kaugel, kaugel, kireb kikas lühidalt, kärisevalt.

Kuu ümbert on kadunud õrnad, õhulised, läbipaistvad pilvevirnad. Kui ümmarik latern

täis kollast, kiirgavat, elavat tuld ripub ta mustavas kauguses. Kuulen õitsvaid öölilli, õrnad kroonlehed kaetud kiirgavate kastepärlitega, laulvat talle tänu- ning kiidulaule, talle — öökuningale, kuule...

Järkjärgult paisub nende laul vägevamaks, täites kogu õhu, pannes selle õrnalt värisema, käies ringi tumeda taevavõlvi all kaeblikult paludes, vannutades, väljapääsu otsides, Kõige-kõrgema poole südantlõhestavalt hüüdes, kaevates inimeste verejanulisuse ja ülekohtu üle, kuni puutub mu hinge kõige hellamat kohta, täites mu südame lõikava valuga, ahastusega.

Keegi usaldab viulile, vaikselt, pimedale ööle oma valu, elumured, hingepiinad, unistused, õnnetu armastuse — kõik, kõik, mis on üleliigne, mis vaevab, mis surmab hinge.

Ja see kõik tundub mulle nii omasena, nii tuttavana, nagu oleksin kunagi varem juba kuulnud midagi säarast, kuid millal? Ei, tõesti ei mäleta.

Helid aga kustuvad, ka nad algasidki, õrnalt paludes, vannutades, unistades, kaevates, värisedes... Sulavad ühte öiste õitsvate lillede sosistava kiituselauluga öökuningale — kuule...

Laulu vaikides tunnen, et ka tükike mind on kadunud öisesse pimedusse, lõpmatusse ilmaruumi, et südamest on kadunud endine piinav ahastus, valu...

Agas värin läbib keha. Raputan enda lahti unistustest, äigan jaheda käega üle otsmiku ja juuste.

Pikkamisi astun mööda kitsast, rohtunud, kastest märga teed kodu poole. Ei suuda millestki mõelda, midagi tajuda. Tundub, nagu polekski pääd enam otsas... Süda aga on imelikult kerge, liikmed nõtked, et tahaksin joosta üle mägede, lennata kaugemale, kaugemale üle mere ja kõrvete...

Pehme heinamaa kõigub ning vetrub jalgade all. Varvaste vahelt pritsib külma vett.

Heinamaa taga sool annavad konnad oma öökonserti, krooksudes inetult. Tasa sulisedes langeb allika vesi kaldalt jõe. Eemal lepa-pöösas häälitseb ööbik kurvalt, unistavalt.

Kuid valitseb ikka pimedus, läbitungimatu öö, täis häälitusi. Valitseb ikka pimedus — minu sõber, armastatu — oma saladuslikkusega...
A. H.

Põlvas, 7. heinakuu näeval 1927.

T. T. G.

Kunstiringi liikmekaarte à 25 senti võib saada II-a kl. õpilaselt L. Raba'lt.

T. T. G. Õpilaspere esinduse koosolek

peeti laupäeval 4. okt. s. a. kell 16 (ajaloo-klassis).

Päevakorras oli: 1) avamine, 2) eelmise protokollil kinnitamine, 3) valitsuse kinnitamine, 4) korrapidajate kinnitamine, 5) liikmemaksu suuruse ja tähtaja kindlaks-määramine, 6) kohalalgatatud küsimusi.

Koosolekul viibib ka hr. dir. J. Roos.

Koosoleku avab esinduse juhataja L. Roose.

Protokollil kinnitamine lükatakse edasi, sest kirja-toimetaja ei olnud ilmunud koosolekule.

Asutakse valitsuse kinnitamisele. Õpilaspere vanem H. Rehesaar esitab kirjandus-kultuuri juhi kohale H. Juuno (IVc), kirjatöimetaja kohale Leida Päärend'i (IIIb) ja Maimu Epler'i (IIIa). Ent esindus ei ole rahul H. Rehesaar'e teguviisiga, sest et see ei ole võtnud valitsuse ko-hale esinduse poolt eelmisel koosolekul ülesäädetud kandi-daate. Järgneb kinnine hääletamine, mille tulemused näitavad, et tagasi lükatakse kirjatöimetaja kohalt L. Pää-rend. Hr. direktor teeb ettepaneku tühistada terve hää-letus, sest kui üks kandidaat on läbi kukkunud, siis seega on ka tagasi lükatud kõik teised kandidaadid, ja võtta L. Päärend uuesti arvustusele, kus vastuhääletajad pea-vad esitama põhjused, miks nad ei taha näha L. Pää-rend'it kirjatöimetaja kohal. E. Tammemägi teeb ette-paneku tühistada selsamal põhjusel eelmisel koosolekul kinnitatud valitsuse liikmed, sest siis kukkus ju ka läbi kaks kandidaati. E. Tammemäe ettepanekut toetab hr. J. Roos. Juhataja palub nüüd Õpilasp. vanemal esitada uued kandidaadid valitsuse kohale. Vahepeäl on ilmu-nud ka kirjatöimetaja kohale; ja sel ajal, kui Õpilasp. vanem valib kandidaate, loeb kirjatöimetaja ette eelmise protokollil, mis võetakse parandamatult vastu.

Õpilasp. vanem esitab järgmistele kohtadele järgmised kandidaadid: üldharidustöö juhiks Elga Tammemäe (Vb), laekuri kohale Salme Kuulberg'i (Vb), korralvuri ko-hale Aime Paldrock'i (Vc), ringide juhi kohale Hele Lütis'i (IVa), kirjandus-kultuuri juhi kohale Hilja Juudas'e (IVc), valitsuse sekretäri kohale Leida Päärend'i (IIIb).

Enne hääletamise juure asumist mainib hr. direktor,

et kui nüüd lükatavat tagasi valitsus, siis võivat Õpilasp. vanem taganeda oma kohalt, sest valitsuse tagasilükkam-isega olevat talle umbusaldust näidatud. Ent hääleta-mise tulemused on hädad: esinduse poolt kinnitatakse kõik kandidaadid nimetatud kohtadele 19 poolt- ja 9 vastu-häälega.

E. Kuulberg avaldab soovi uue Õpilasp. vanema va-limiseks, sest mõõdund valimised ei olevat küllalt õig-laselt sündinud; mõned õpetajad (hiljem nimetataksegi nende nimed) olevat kihutustööd teinud; esimesed klassid ei toimivat omapääd, vaid hääletavat sellele, keda klassi-vanem on neile ette pannud kandidaatidest.

N. Ratasep teeb ettepaneku tuua sisse põhikirja järgmine punkt: T. T. G. esimesed klassid ei või Õpilasp. pere vanema valimisest osa võtta. Äge vaidlus kestab edasi. Viimaks teatab Õpilasp. vanem esindusele, et ta taganevat oma kohalt. Juhataja palub nüüd esindust seada üles uued kandidaadid Õpilasp. vanema kohale. Esitatakse uuesti H. Rehesaar, millega viimane nõus on. Kandidaatideks esitatakse üldse järgm. õpilased: H. Rehesaar (Vc), E. Tammemägi (Vb), H. Juuno (IVc), E. Sule (Vc) ja A. Lumi (IVb).

Juhataja teeb ettepaneku korraldada Õpilaspere va-nema valimised kahe nädala pärast; veel palub ta nime-tada oma abi kohale kandidaadid, sest eelmine abi E. Tammemägi peab loobuma oma kohalt Õpilaspere va-nema kandidatuuri pärast. Valitakse juhataja abiks L. Koni (IIIc).

Järgmise päevakorra punktina määratakse kindlaks Õpilaspere liikmemaksu suurus à 15 senti ja tähtjaks 15. oktoober.

Õpilasp. toa kaunistamise kohta avaldatakse järgmisi arvamusi: muretseda akendele eesriided ja lilled, lauda-dele panna paberid ja seinale maale.

Järgmisena kinnitatakse ühisel häälel õhtu- ja hom-mikupoolsed korrapidajad.

Kohalalgatatud küsimusi ei ole. Koosolek lõpeb kell 19.10.

Kui Reaalteaduste-ring käis Viljandis.

See oli pühapäeval 28. sept., kui Reaaltea-duste-ring kavatses sõita asjasthuvitatutega Viljandisse ekskursioonile. Laupäeval öeldi veel ja kinnitati, et peab olema hirmus täpne, sest „punkt“ kell kaheksa lahkutakse Tartust. Ja siis pühapäeva hommikul enne kaheksat si-bas noid asjasthuvitatuid kooli poole. Rutati nagu tavaliselt koolipäeval. Suur oli siiski pettumus, kui „punkt“ kell kaheksa asemel lah-kuti Tartust pool üheksa, kuid akadeemiline veerand on haritud inimese tunnustatuim tun-nus. Ja kui läheb vahel vähe üle sellest vee-randist, pole ka viga.

Sõideti siis välja, jah, kell pool üheksa, ja oli see sõiduk neid asjasthuvitatuid tulvil täis. Istuti nii tihedalt, et oli tunne, nagu oleks su ümber pinevite tõmmat korsett, ja seisjaid olid ka kõik võimalikud ja võimatud kohad täis. Küllap nii mõnigi konnasilm unistas noist „kuld-seist nooruspäevist“, mis olid möödas, ja kül-lap nii mõnigi küljekont imestas erilise pine-vuse üle.

Niipea kui väljuti Tartust, hoolimata udu-est, ähmasest hommikust, valasid rõõmsatuju-lised ekskursandid oma vaimustuse sügisuttu

valguvasse rökkavasse laulu. Ja küll sääl oli neid laule mitmet liiki ja laadi, ja lõõritades see aeg enamikult mööduski.

Saabuti Viljandi, ilma et oleks teel pike-malt kuskil peatatud, sest ei tahetud kaotada aega. Kuis siis lõppeks, nii parajal lõunasöögi ajal, kogu see kupatus pärale jõudis, kus tuju enamikul kohe — ekstra noobel.

Peatuti Viljandi poeglaste gümnaasiumis, kus einetati. Olles sooritanud selle tähtsa toi-mingu, mis on kogu meie elamise ja olemise „a“ ja „o“, väljuti vaatlema linna.

Esiteks peatuti Eesti Vabadussõjas lange-nute mälestuseks püstitatud ausamba juures. See lippu lehvitatav sõdur sisendas meeldiva tunde meie kaitstud olemisest, ja ausambasse graveerit sõnad: „Eestimaa, su mehemeel, pole mitte surnud veel“ aitasid selles veel enam veenduda.

Suunduti edasi Viljandi Jaani kiriku juure, kus pidi kahjuks leppima ainult välise vaatle-misega.

Järgmisena külastati kalmistut, ja sügiskuld-seis lehis sahistades sammuti sääl risti ja põigi, nähti mõndki huvitavat.

Õpilaspere vanema küsimuse ümber.

Kes loeb Õpilaspere esinduse 4. okt. koosoleku kirjeldust ja kes on tähele pannud hilisema aja meeleolu Õpilaspere vanema küsimuse ümber, see saab selgesti aru, et siin on midagi liikumas. On tähele panna, et Õpilaspere esindus ei ole käesoleval aastal ühelmeel rahul praeguse Õpilaspere vanemaga, enne kui ta veel õieti on saanud hakata valitsema. Eelmisel esinduse koosolekul tehti küsimus valitsuse liikmetest ja sedasama jätkati ka 4. okt. koosolekul. Kui siiski keerdkäikude

kaudu saadi hakkama valitsuse kinnitamisega, tõsteti üles uuesti Õpilaspere vanema küsimus (E. Kuulbergi algatus); seejuures toodi ette põhjused, et Õpilaspere vanema valimis olevat mõjutanud õpetajad, esimesed klassid olevat hääletanud selle kandidaadi poolt, keda on soovitanud klassivanemad, jne. Üks esinduse liikmeist (N. Ratasep) julgus välja tulla isegi ettepanekuga, et esimestelt klassidelt võetaks ära Õpilaspere vanema valimise õigus.

Nüüd asuti Viljandi lossi varemete vaatlemisele. Siin peatuti pikemat aega, kusjuures andis kaasasviibiv õpetaja hr. Kimmel lühikese ülevaate varemete ajaloost. Piirduti nähtuga, sest aega polnud palju ja taheti väljuda Viljandist kell 17, et jõuda koju aegsasti.

Ja asuti siis jälle istuma ja seisma kõigile võimalikele ja võimatuile kohtadele ja sõideti Viljandist välja. Ja jälle lõõritati ja lauldi ilusaid ja imeilusaid laule. Meeleolu oli kõige nähtu-kuuldu üle ülevaim, mida võib kujutella.

Teel tagasi peatuti veel kirjanik Veski sünnipaigas, millise talu praegusele omanikule oli kirjanik vana-onu. Kesk ilusat maastikku on see talu ja pererahvas sääl nii väga, väga lahke, et ei tahetud kuulda, et tahame jälle ruttu kohe lahkuda. Kostitati siis lahkelt kõiki ekskursante, kes olid vastukaaluks võimsad ja õnnelikud, mängisid klaverit ja laulsid.

Üsna hämaras lahkuti. Vahepääl oli sügis-

õine ähmane taevast vähe selginenud ja kattus tähtedega. Ja lõbutsedes ja lauldes tehti ühtlasi teaduslikku tööd, õpiti tundma tähti ja tähekujusid õp. hr. Laarens'i lahel juhatusel.

Sõideti nii sügishämarusse uppuval teel ja nende kolmekümnekahe asjasthuvitatud ekskursandi vahel. Kahe hra pedagoogi eestvõttel olid käimas huvitavamad ja elavamad vestlused. Nii möödus aeg, ja kui paistsid Taaralinna tuled, sammus kell kesköö tundi.

See kõik sündis siis, kui Reaalteaduste-ring käis asjasthuvitatutega ekskursioonil Viljandis. See oli huvitav reis ja enamikku otse vaimustav. Hr. Laarens jäädvustas ekskursandid filmi-plaadile, pildistades neid siin-sääl; nii, näiteks, Viljandi lossivaremeil, ausamba juures jne. Reis pakkus silmale palju ilusat ja vaimule palju huvitavat; arvatavasti on ka tulevikus sellised väljasõidud aina tervitatavad.

V. Taadler.

Neistsinaseist lahkunuist.

Veel VII lennust (1926 ö.—a.)

Peaksin järjekorras mainima Hedvig Mühlbergi — usin-närvitsevat õpilast, Selma Naabrit — rahulik-tasakaalulist, tüseda karakteriga tütarlast, Hilda Nakla — kuulmatult-vaiksest omaette teotsevat reanaist (kui öeldakse reamees, miks ei või siis ütelda ka reanaine!), Magda Olli't — üliarahulikkuna, tasa ja targu optimistlikult askeldavat õppurit, kuid mälestuste tagavara ei luba neist midagi olulisemat pajutada. Tuleks vast peatuda Gerda Pasteli juures mõningate ridadega.

Gerda Pastel — keskmise pikkusega, plastiliselt-nõtke füüsilise olemisega, brünett-tooniga, pehmelt varieeruva aktsendiga, aktöörlikult ilmnevate koketeriinnüanssidega kasvav tütarlaps. Oli rohkem enda ja oma intiim-huvide poole hoidev kui otseteed õpingute, õpilaste ja õpilaskonna huvide poole kalduv, seejuures teades väga hästi normi, millest allapoole-laskumine või kõrvaleastumine ähvardab istumajäämisega või korra ja ülespidamise alahindamisega. Heatooniliselt viisakas ja korrektne ilma mingisuguste pingutusteta. Sobiv seltsiline kaasõpilaste peres. — Väljunud meie väikesest koolitarest, siirdus ülikooli suurtarre, mille auditooriumide orienteerumisvaeva ja professorkonna sagedast palgest palgeste vahetamise pidas liiga harilikuks ja huvivaeseks. Ei olnud ükskõikne üliõpilaselu laheduste vastu, mis pakkusid palju rohkem mugavust, muhedust ja head ärakõllemist kui loenguil viibimine. On mehel. Kas ikka veel tudeng, ei tea.

Senta Pert — hoopis omaette elav, tagasihoidlik, meie kooli orientatsioonides kogematu õpilane, kuna viibis ainult lühemat aega meie koolis, tulles siia Grassi eragümnaasiumist.

Alviine Pikk — posteljoni tütar Tartust. Ümmarpalgeline, ümmarvormiline, käbe ja parajusmeelne plika. Õppimises pitsatas jõuduv, ülespidamises koolilapselik, peaaegu tipp-topilt korralik. — Teenis hoolega eluülapidamist kehvaldel kohtadel, kui kool oli lõpetatud. Praegu olevat vist abielus.

Jällegi pean ainult nimetama lihtsameelelist Salme Ploomi, naiselik-asjalikku Liidia Puksmanni, Elsa Reimanit, ja Magda Olli tegelevat Helene Riismandlit, et jõuda välja Veera Rähni.

Veera Rähn — Puhja preili. Alaliselt verevapõseline, saledakujuline, kärmete ja temperamentlikkude liigutustega plika. Kõneles kõrgetooniliselt, ruttu, hoogsalt ja energiliselt. Tal oli seesmist tuld ja ägedust. Töö kallale asus andumuse ja osavõtuga. Kui sõna võttis klassivaidlustel ja õpilaskoosolekul, siis jäi mulje, et oli midagi ka öeldud. Kooli-org.-ides oli üks aktiivsemaist tegelasist. — Lõpetas kooli, läks tudeerima. Hoobilt astus ka naiskorpi, kas „Amicicia'sse", „Lembela'sse", „Ahava'sse" või koguni „Filiae Patriae'sse" — pole minu võimuses teada. Praegu burš, kannab auga oma tekit. On sirgunud palju pikemaks; energialt endine, kui mitte veel vahvam.

Alide Saat — mulle täiesti tundmatu; Ludmilla Sell — kärmes ja krabe, vigureid täis, luuletaj; Gerda Sepp — naiselikult-muheda olemisega, välise rühita, kuid siiski jõuduv oma toiminguis ja ülesannetes paikapidav; Alma Siebold — terane tüdruk, viisakas ja mõõdukalt käbe, muusikaliste kalduvustega, laulu-harrastaja, solist vähenõudlikumas masstaabis; Leili Soonberg; Salme Steinwald — lihtne ja asjalik. (Järgneb) Alter ego.

Ja lõppeks saadigi niikaugale, et praegune Õpilaspere vanem taganes oma kohalt.

Seega on meil siis ees oodata uued Õpilaspere vanema valimised — fakt, mis sel kujul pole esinenud meie Õpilaspere ajaloos.

Kuid see pole veel kõik. Seesama esindus, kes keerutab tolmu Õpilaspere vanema isiku ja valitsuse liikmete ümber, seesama esindus seab Õpilaspere vanema kandidaatide etteotsa jälle H. Rehesaar'e.

Nii siis hakkab terve protseduur jälle otsast päale. Ja kes tagab, et resultaadid ei ole jälle needsamad? Kes tagab, et jälle ei hakka valimiskäigu päale mõju avaldama üksikud õpetajad ja õpilased? Kes tagab, et kui üksikord on jõutud valitsuse kujundamisega lõppstaadiumi, et siis jälle tagant järele ei leita mõni väärnähtus? Kes tagab, et Õpilaspere valitsus saab Õpilaspere vanema teiskordse valimise järele funktsioneerima? Ometi on selleks ajaks aga oma veerand kooliaastat ilusasti läbi.

On käega katsutav, et kõiges selles küsimuses on mängus mingisugused nägematud huvid, mis ennustavad, et asi nii lihtsalt ei lõpe, kuigi tulevad uued valimised. Ei tahaks uskuda, et Õpilaspere vanem oleks olnud küllalt hell ja sellepärast loobunud oma kohalt. Kui niipalju sagitakse valitsuse küsimust, siis ei võigi valida teist teed, kui tegi seda Õpilaspere vanem. Ometi paistab imelikuna, et ta uuesti end laseb jälle Õpilaspere kandidaatide hulka üles võtta.

Mis puutub käesoleva aasta Õpilaspere esindusesse, siis võib ta tegevusest järeldada kaht võimalust: embkumb, kas temasse on sugenenu mingit erakondliku ilmeme vaimu või on ta kui organ muutunud iseseisvumaks, kui oli seni. Esimese võimaluse puhul ei tohi lasta minna sel vaimul intriigideni, teist võimalust võib tervitada ainult sel juhtumil, kui Õpilaspere kui organi iseseisvus on tulnud tõsisest seesmisest äratundmisest. Oletame, et see

on nii. Kui aga kogu ajal on man intriigi maik, siis pidagu esindus silmas, et kogu Õpilaspere tegevuse järele valvab koolijuhataja, kellele ei ole mitte ükskõik, kuidas esinduses asju aetakse. Ja säält poolt leitakse juba abinõusid, kuidas panna piir intriigitsemisele.

Ja lõppeks peame ometi saama alalise Õpilaspere vanema ja Õpilaspere valitsuse, enne kui me oodates ära ei tüdine.

Mis aga koguni lubamatu, on see, et ära tahetakse keelda I klassidel Õpilaspere vanema valimisest osavõtti. Mis fukside-burside korporatsiooni tahetakse siis õieti teha meie Õpilasperest? Mis tervikuline Õpilaspere meil siis veel on, kui üle veerandi õpilaskonnast kaotab hääleõiguse kõige olulisema küsimuse — Õpilaspere vanema valimise — puhul? Nagu nii on Õpilaspere esinduse valimine lihtsustatud ja ei paku enam seda huvi, mis oli esialgsete valimiste korral. Jäägu siis Õpilaspere vanemagi valimisel üldela iga Õpilaspere liikmel oma sõna. Jäägu üldela sõna selle isiku kohta, kelle autoriteetsele korraldustele tuleb hiljem alistuda kogu õppeaasta kestel. Õpilaspere esindus peaks avaldama laitud sellele esinduse liikmele, kes julges esineda esinduse koosolekul valimise õiguse piiramise ettepanekuga.

Mis puutub sellesse, et on tehtud kihutustööd üksiku kandidaadi kasuks, siis on see loomulik, kui seda teevad üksikud õpilased, olgu nad klassivanemad või teised. Õpetajad, arvan, suudavad aga endid siin juba niivõrt vaos hoida, et nad endid kompromiteerida ei lase.

Kokku võttes tahame siiski loota, et asja seisukord Õpilaspere vanema küsimuse ümber lahendub rahuldavalt ja see närveerimine ja ajutine põnevus annab maad rahulikule, loovale ja ülesehitavale töövaimule Õpilaspere ja selle esinduse ja valitsuse ettevõtetes.

Ali-quis.

Mõningaid andmeid T. T. G. raamatukogude kasutamist 1929./30. õ.-a.

Kuna ajalehe kitsas ruum ei luba avaldada täielikult huvitavat aruannet T. T. G. raamatukogude tarvitamisest 1929./30. õ.-a., siis toome siinkohal ainult mõned kokkuvõtlikud andmed sellest.

Raamatukogudest on kõige rohkem tarvitamist leidnud üldkogu, kus 410 õpilast luges läbi 7243 raamatut. Sellele järgnevad kogud: eesti keele ainekogu — 386 lugijat 2666 läbiloetud raamatuga; saksa keele ainek. — 540 lug. 2075 raam.; ajaloo ainek. — 486 lug. 1958 raam.; neile järgnevad inglise keele ainek., joonistamise ainekogu, maateaduse ainek. j. t.

Arvult on kõige rohkem lugenud Ia kl. — 1830 raam.; sellele järgnevad: Ib — 1400 r., IIb — 1289 r., IIIb — 1250 r., Ic — 1135 r., IIIc — 1095 r., IIc — 1063 r., IIa — 1034 r., Vb — 730 r., IVc — 695 r. jne.

Kõige rohkem läbiloetud raamatuid õpilase kohta tuleb Ia kl. — 40 r.; sellele järgnevad: IVa — 38 r., IIIb — 33 r., IIb — 32 r., IIa, IIc, IIIc, IVb, Va — ä 30 r., Ib — 29 r., Vb, Vc — ä 27 r., IIIa — 26 r., Ic — 23 r., IVc — 22 r.

Kõige rohkem läbiloetud raamatuid õpilase kohta üksikute raamatukogude järele on üldkogus, nimelt 13; sellele järgnevad eesti keele ainekogu — 5 r., saksa keele ainekogu — 4 r., ajaloo ainek. — 3 r., inglise keele ainek. — 1,5 r., teistes kogudes — alla 1 r.

Õpilastest on raamatuid kõige rohkem lugenud Me h u (länud aasta IIIc) — 134 raamatut; temale järgnevad: Sareal (IIIb) — 97 r., Grosswald (Ia) — 96 r., Unn (Ia) — 94 r., Tibing (IVb) — 87 r., Raba (Ia) — 84 r., Raudsepp (Ib) — 83 r., Miitra (Ia) — 73 r., Saar (IIIa) — 72 r., Tõnisson (Ia) — 71 r., Madrats (IIIc) — 65 r., Lumi (IIIb) — 64 r., Wöhman (Vb) — 64 raam.; teised vähem.

A. R.

T. T. G. Kirjandusringi referaat-koosolek 2. okt. 1930 kell 17 ajaloo-klassis.

Koosolek hilineb pool tundi. Osavõtjaid vähevõitu — 27; needki nooremaist klassist.

Päevakorras: 1) Avamine. 2) „Paul Bourget ja prantsuse psühholoogiline romaan“. Ref. mag. J. Aavik. 3) Läbirääkimised.

Avab juhataja S. Vannamb. Seejärele refereerib mag. J. Aavik „Paul Bourget'it ja prantsuse psühholoogilise romaani“.

Hr. referent mainib psühholoogilise romaani tähtsust prantsuse kirjanduses. Hingeelu analüüsivad romaanid pääsvad mõjule 19. sajandil. Selle romaaniiligi nimekaim esindaja on Henry Beyle, varjunimega Stendhal. Viimase suur austaja on nüüdne suurim psühholoogiliste romaanide autor Paul Bourget. Hr. referent tutvustab koosviibijaid selle kirjaniku eluloo ja loominguga. Oma kirjandusliku töö alustab kirjanik kriitilise teosega. Seni on ta välja andnud 20 romaani, 6 novelli, reisikirjeldusi jne. Bourget' tähtsaim teos on „Õpilane“, milline ilmub ka eestikeelses tõlkes hr. referendilt. Bourget' loomingus esineb 3 põhijoont: 1) psühholoogitsemine, 2) kõrgema seltskonna kujutamine ja 3) teatav moraliseerimine.

Referaadi lõppedes tänab juhataja kõnelejat ja asub päevakorra järgmise punkti manu, s. o. läbirääkimistele, ent sõnasooivajaid ei ole.

Edasi arutatakse vene keele tundide küsimust, miliste korraldamine jääks Kirjandusringi hoole, ja määratakse kindlaks liikmemaksu tasumise tähtaeg — 25. okt. 1930.

Koosolek lõpeb kell 19.

Eelmisesse T. T. G. numbrisse on sattunud eksitav viga. Nimelt on Kirjandusringi raamatukogu-komisjoni valitud Laine Koni IIIc kl., mitte IIc kl., nagu ekslikult on tähendatud.